

GLOEDNIEUW EN VEELBELOVEND:**het Bossennetwerk van de VBV**

In de VBV-lokalen, temidden het bos, werd op 21 mei het Bossennetwerk geboren.

Op 21 mei organiseerde de werkgroep Actie en Beleid een Bossennetwerk-overleg: een forum tussen de VBV en de lokale actiegroepen, actief rond bos. Bedoeling was vooral uit te wisselen en wat concrete strategieën voor de toekomst te vergaren. Er zaten in totaal een twintigtal mensen rond de tafel: mensen van Deinze, Roeselare, Lokeren, Kapellen, Brugge, Gent, Zedelgem, Oudenaarde... Verhalen van bestaande, bedreigde bossen of van bosuitbreidingen die er maar niet doorkomen.

Hoopgevende mensen met merkwaardige, frustrerende verhalen: discussies over lokale bosuitbreidingen die al... tien jaar bezig zijn, het grote Vlaamse verhaal van stadsbossen terwijl er bestaande stadsbossen (Oudenaarde) verdwijnen, het grote wachten rond de dossiers Deinze, Gent, Brugge, ... Gelukkig dat de aanwezige mensen zoveel liefde hebben voor bossen.

Wat kwam er dan uit, wat zijn de besluiten? Meer uitwisseling, feedback bij VBV rond concrete vragen (praktische, maar ook organisatorische en juridische), een jaarlijks herhalend overlegmoment, één keer jaarlijks samen naar buiten komen met een actie, een vaste stek krijgen in de Boskrant, een forum op de VBV website zodat lokaal actieve groepen wat basis-info krijgen en blijvend kunnen uitwisselen.

Allemaal boeiende ideeën, die we de volgende maanden zeker zullen uitwerken.

Dat het netwerk nog moet groeien, is een feit, maar dat het nu geboren en kerngezond is, is het ook!

Vanaf volgende Boskrant krijgt u een nieuwe vaste rubriek, een kennismaking met een bestaande lokale groep, actief rond bossen.

Bent u ook actief in een groep mensen die zich inzetten voor bosbehoud of bosuitbreiding? Heeft u interesse in het Bossennetwerk? Geef ons dan een mailtje: Jasse.cnudde@vbw.be

Verken het Heidebos!

GRIET BUYSE (TEKST EN FOTO'S)

Een flinke boswandeling is het middel bij uitstek om afscheid te nemen van de zomer. Het loof is nog groen, maar hier en daar merk je al een zweem naar rode, gele en bruine herfsttinten. Het bos krijgt een lichte paddestoelengeur maar houdt je bij een bui droog of bij een warm nazomerweertje lekker koel. Bovendien kan de bezoeker in september genieten van de bloeiende heide.

Het Heidebos ligt in Wachtebeke en Moerbeke-Waas, in het Noord-Oosten van Oost-

Vlaanderen. De plaatselijke afdeling Natuurpunt Moervaart-Zuidlede beheert dit 250 ha natuurgebied. Je vindt van alles in dit afwisselende bos: naaldbos en loofbos, dreven en verlaten akkers, heideplekken en struwelen.

OP STAP

In het Heidebos kan je vier bewegwijzerde wandelingen volgen, die je ook onderling kan combineren. Op informatieborden langs de paden vind je meer informatie over het gebied en het beheer. De rode, groene en blauwe wan-

deltrajecten (zie kaart) zijn enkel toegankelijk voor wandelaars (ook mogelijk voor buggy's). Honden, fietsers en ruiters zijn enkel toegelaten op de gele wandeling.

We nemen u mee op verkenning langs de 'groene' wandeling (+/- 4,5km), die vertrekt en eindigt aan de hoofdingang.

EEN STREEPJE GESCHIEDENIS

Het Heidebos heeft een rijke historische achtergrond. Het bos is één van de zeldzame grote boscomplexen van de provincie. Het natuurgebied ligt op een dekzandrug, dit is een droge duinengordel, die zich uitstrekt tussen Maldegem en Stekene. Op deze plaats ontstond na de laatste ijstijd een zanddam die tot vijf meter boven het omliggende landschap ligt. De typische begroeiing bestaat dan ook uit struikheide, berk en zomereik, die in de loop van de voorbije eeuw hier en daar vervangen werd door dennenaanplantingen.

Reeds in de vroege Middeleeuwen werd het Heidebos ontgonnen. Oude documenten ver-

melden het bestaan van vijf windmolens die onder meer gebruikt werden voor de productie van olie uit lijnzaad, een gewas dat in de buurt verbouwd werd op grote schaal.

Tussen 1568 en 1648 had deze streek veel te lijden onder de Tachtigjarige oorlog. Deze oorlog was deels een godsdienstoorlog van protestanten tegenover katholieken. In die periode werd hier in het gebied een fort gebouwd, het Fort Francipany. Langs de 'gele' wandeling zijn de oude wallen en grachten van deze versterking en het Parmakanaal nog duidelijk herkenbaar.

Tegen het einde van de 18de eeuw werd de omgeving opnieuw bebost. Nauwelijks honderd jaar later moesten grote delen van het bos alweer plaats ruimen voor landbouwgrond.

Het Heidebos heeft meerdere bedreigingen gekend. De belangrijkste bedreigingen in het recente verleden waren een grootscheepse verkaveling en de aanleg van een golfterrein. Deze konden in de jaren tachtig net op tijd vermeden worden.

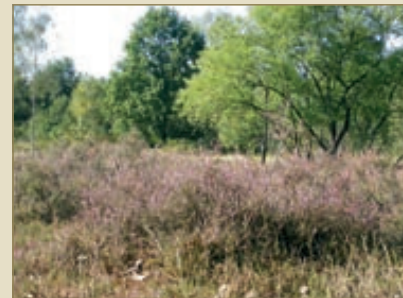
Jarenlang was het gebied in privé-handen. De vroegere eigenaars sloten het bos af voor publiek omwille van jachttreden. In 1997 kocht Natuurpunt het gebied aan en stelde het open voor wandelaars.

HET VLEGVELD

We stappen het gebied binnen langs een betonweg. Het gebied rond de hoofdingang van het Heidebos heet in de volksmond 'het vliegplein'. Deze betonbaantjes zijn restanten van een vliegveld dat het Belgische leger in 1939 aanlegde. De Duitsers namen tijdens de oor-

log het vliegveld over en werkten het verder af. Op het eerste gedeelte van het betonpad kan je een duidelijk verschil in duurzaamheid waarnemen tussen de twee betonstroken: de Duitse soldaten verkochten een deel van de cement aan de lokale boeren. Dit werpt nu echter zijn vruchten af op ecologisch vlak. Op de Duitse, kwalitatief minder goede betonstrook groeien nu planten als koningskaars, muurpeper en vele andere. Na de bevrijding ging het vliegveld over naar het Engelse leger en werd een verzamel- en werkplaats van alle rollend materieel. Gedurende de oorlog zijn er zeer weinig vliegtuigen geland op dit 'vliegveld'. Hoewel ze nu sterk overgroeid zijn, blijven de betonbaantjes getuigen van deze woelige periode.

OVERWOEKERENDE AMERIKAANSE VOGELKERS

Door het jarenlange eenzijdige beheer in functie van de jacht groeiden de heide en open terreinen dicht. Vooral de snelgroeiende Amerikaanse vogelkers, een uitheemse boomsoort, ook wel 'bospest' genoemd, overwoekerde grote delen van het gebied. In het verleden werd op enkele plaatsen zelfs Amerikaanse vogelkers aangeplant! Nu experimenteert de huidi-

ge beheerder met vaak heel arbeidsintensieve methodes om deze bospest te bestrijden.

Ook adelaarsvaren duikt op verschillende plaatsen massaal op. Op de grote open vlakke, waar je voorbij wandelt, wordt deze varen jaarlijks gemaaid in augustus. Nu krijg je daar al een mooie uitgestrekte heidevlakte. Op verschillende plaatsen in het Heidebos heeft de struikheide zich weten te handhaven, die in de nazomer prachtig purper kleuren.

Acht Gallowayrunderen kunnen onverwachts je pad kruisen. Deze runderen grazen in een groot gedeelte van het Heidebos en helpen zo vooral bij het open houden van kleinere plekken temidden van het gebied.

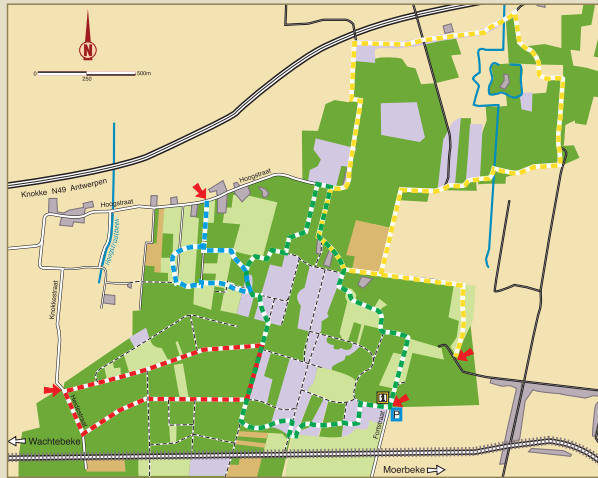
ENKELE LEUKE SOORTEN

Het Heidebos is vooral gekend voor de zwarte spechten en jaarlijks terugkerende wespeneieren. Sinds een paar jaar broedt de nachtzwaluw opnieuw in het gebied. In de jaren tachtig verdween die uit het gebied. Dit was deels het gevolg van het langzaam dichtgroeien van zijn geliefkoosde biotoop in het Heidebos. Dankzij het opnieuw open maken van het gebied, slaagt men er in om de nachtzwaluw sinds enkele jaren terug te hebben als 'klant'.

Andere typische bewoners van de open plekken in het bos zijn de zeldzame boomleeuwrik en de boompieper. Op de zonnige plekken in het zand kan je 's zomers met wat geluk levendbarende hagedissen zien wegschieten. In het bos werd recent een populatie eikelmuis ontdekt. De schrale vegetaties met schapezuring, Jacobskruiskruid, Sint-Janskruid, hazenpootje, gewone reigersbek, trekken vele zeldzame vlinders aan. Zo is het Heidebos een vindplaats voor bruin, oranje en bont zandogje, kleine vuurvlieder, zwartsprietdikkopje, groot dikkopje en icarusblauwtje.

LIGGING

Het Heidebos ligt in het noorden van Oost-Vlaanderen ten zuiden van de expresweg N49 Antwerpen-Knokke. Het Heidebos ligt parallel aan de baan tussen de gemeenten Wachte-

beke en Moerbeke - Waas. Vanuit het centrum van deze gemeenten staan wegwijzers naar de hoofdingang van het gebied. De buslijn 79 Lokeren-Moerbeke-Zelzate heeft een halte (Moerbeke-Fortstraat) vlakbij het Heidebos.

Wandelmogelijkheden

Rode wandeling: 1,5 km lang, startplaats in de Peenestraat (de parkeergelegenheid daar is beperkt).

Blauwe wandeling: 2,5 km, startplaats in de Hoogstraat (parkeergelegenheid beperkt).

De groene wandeling (4,5 km) en **gele wandeling** (5,5 km) starten aan de hoofdingang van het Heidebos, waar ruime parkeermogelijkheden zijn en picknicktafels ter beschikking zijn van de wandelaars.

Meer info en foto's vind je ook op www.heidebos.be

Rozen (2): Doornige struiken

KATRIEN DE COCK EN KRISTINE VANDER MIJNSBRUGGE

Bij rozen denken we spontaan aan de veredelde bloemen en struiken die te koop zijn in bloemwinkels of tuincentra. Maar weinigen onder ons staan stil bij de nog aanwezige wilde rozen in Vlaanderen. In de boskrant van april kon u reeds meer lezen over de bos-, honds- en stijlrozen. In deze editie willen we de Vlaamse egelantieren en viltrozen onder de loep nemen. En denk er aan: het najaar is de ideale tijd voor een rozenexcursie.

Het op soort brengen van wilde rozenstruiken is geen eenvoudige opdracht, dat kan elke botanicus bevestigen. Een van de belangrijkste oorzaken is hybridisatie of mogelijkheid tot alternatieve voortplanting. Dit betekent dat twee verschillende rozensoorten met elkaar kunnen kruisen en samen vrucht-

bare nakomelingen vormen. In deze spontane hybriden zijn zowel soortspecifieke kenmerken te herkennen afkomstig van de oudersoorten als nieuwe en intermediaire vormen. Het voorkomen van zowel soortspecifieke als atypische kenmerken binnen een zelfde individu bemoeilijkt de identificatie van deze spontane hybriden.

Een bloeiende egelantier is duidelijk te herkennen aan de dieproze gekleurde bloemen.